

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
державної установи
«Синельниківська виправна колонія (№ 94)»
15.10.2025**

м. Київ, 2025 р.

I. ВСТУП

У рамках виконання зобов'язань та виконання Україною функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, на підставі статей 13, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15 жовтня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Синельниківська виправна колонія (№ 94)» (далі – установа, ВК, виправна колонія) (фото 1 та 2).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Хведчук Віталій Васильович, заступник директора Департаменту – начальник відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Тищенко Руслан Станіславович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ганжа Олена Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Власова Тетяна Вадимівна, представник громадської організації.

Загальна інформація

Установа є виправним закладом середнього рівня безпеки для тримання чоловіків, засуджених до позбавлення волі на певний строк, які раніше відбували покарання у виді позбавлення волі, а також в установі створено сектор для тримання осіб, узятих під варту.

Установа знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, село Шахтарське, вулиця Миру, будинок 7а.

Начальник установи – Єрофєєв Володимир Олександрович.

Штатна чисельність персоналу установи складається з 259,5 посад. Фактична чисельність – 227 осіб, з яких 63 (або 28 %) працівники жіночої статі.

Групою НПМ зафіксовано значний загальний некомплект працівників в установі, який станом на 15.10.2025 складає 33 посади або 13 % від штатної чисельності персоналу установи.

Слід зазначити, що у пункті 97 Звіту уряду України про візит до України з 8 по 21 грудня 2017 року [СРТ/Inf (2018) 41], Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню зазначає, що неадекватне забезпечення кадрами, яке

необхідне для підтримання належної життєдіяльності установи, робить необхідною часту понаднормову роботу персоналу.

Планове наповнення установи – 1297 осіб.

Під час відвідування в установі утримувалася 501 особа.

На оперативно-профілактичному обліку в установі перебуває:

12 осіб – схильних до вживання, доставки та розповсюдження наркотичних та одурманюючих речовин;

11 осіб – схильних до членушкодження;

3 особи – схильних до нападу на працівників установи або захоплення заручників;

2 особи – схильних до самогубства;

1 особа – схильна до втечі.

У ході відвідування представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень, будівель та споруд, розташованих на території ВК.

Групою НПМ проведено конфіденційні спілкування із 175 засудженими, які відбувають покарання у виправній колонії.

Серед позитивних здобутків слід відмітити проведення ремонтних робіт для підтримання у належному стані окремих приміщень установи, а саме:

приміщень окремих відділень соціально-психологічної служби (далі – відділення СПС) (фото 3-6);

приміщень дільниці карантину, діагностики і розподілу (далі – КДіР) (фото 7);

клубу установи (фото 8);

приміщень (кімнат) лазне-прального комплексу (фото 9);

їдальні установи (фото 10) тощо.

Попередні зауваження

Попереднє відвідування установи групою НПМ здійснено 15 квітня 2019 року, за результатами якого представниками групи НПМ вказувалося на наявність порушень прав утримуваних осіб, зокрема:

на достатній життєвий рівень;

на повагу до приватного життя;

на інформацію;

та низка інших порушень прав людини.

Слід зазначити, що надані за результатами попереднього відвідування рекомендації у повному обсязі не виконано.

Окрім цього, у ході відвідування установи, представниками групи НПМ встановлено інші порушення вимог діючих нормативно-правових документів, невиконання яких призводить (чи призводитиме у подальшому) до порушень прав людини та недотримання міжнародних стандартів поводження із утримуваними особами.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання

1. Наявні в установі спецзасоби (зокрема, захисні шоломи та бронежилети) належним чином не пронумеровані та у випадку застосування фізичної сили працівником, який використовує зазначені спецзасоби, ідентифікувати його буде неможливо.

У доповіді Уряду України за наслідками візиту 1-10 грудня 2012 року Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України [CPT/Inf (2013) 23] зазначено, що працівники загону спеціального призначення, які застосували надмірну фізичну силу до засуджених, були одягнені у спеціальне захисне спорядження (захисні шоломи, бронежилети) без ідентифікаційних номерів, через що неможливо було провести ефективне розслідування щодо встановлення особистостей винних осіб.

Представниками Європейського комітету рекомендовано використовувати чіткий ідентифікаційний номер на кожному одязі/шоломі працівників загону спеціального призначення (фото 11 та 12).

Порушення права на інформацію

2. Відповідно до вимог пункту 6 розділу II Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 (далі – ПВР УВП) у відділеннях СПС, камерах ДІЗО, а також інших приміщеннях, де перебувають засуджені, має розміщуватись наочна інформація із зазначенням номерів телефонів «гарячих ліній», поштових та електронних адрес Міністерства юстиції України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Європейського суду з прав людини, Державного бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора, обласної і окружної прокуратур, Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, міжрегіонального управління, а також регіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги.

У порушення зазначених вище вимог групою НПМ встановлено відсутність наочної інформації у приміщеннях відділення СПС (№ 7).

3. У відповідності до вимог пункту 3 розділу XX ПВР УВП, жилі приміщення, клуби, бібліотеки, кімнати для виховної роботи у відділеннях соціально-психологічної служби, ДІЗО, ПКТ радіофікуються.

Однак, під час відвідування установи групою НПМ встановлено, що не усі із перелічених вище об'єктів (приміщень) радіофіковані.

Зазначене також суперечить вимогам правила 24.10. Європейських пенітенціарних правил (далі – ЄПП), згідно з яким ув'язнені мусять мати можливість регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо або

телебаченню.

Порушення права на працю засуджених та захист від експлуатації

4. Статтею 8 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) передбачено, що засуджені мають право на оплачувану працю згідно із законодавством про працю. Дана норма стосується і тривалості робочого дня, який згідно вимог статті 50 Кодексу законів про працю України не може перевищувати 40 годин на тиждень.

У ході відвідування групою НПМ встановлено, що в установі окремі засуджені працюють більше 40 годин на тиждень, що є порушенням вимог статті 52 Кодексу законів про працю України, статті 119 КВК України та пункту 4.1 Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 07.03.2013 № 396/5 (далі – Інструкція про працю).

Так, у ході опитування засуджених, здійсненого за відсутності третіх осіб та за умов, що виключають можливість прослуховування чи підслуховування, які залучаються в установі для виконання робіт з господарського обслуговування, встановлено, що у деяких з них у 2025 році тривалість робочого тижня складала близько 42-72 годин. Доплати за понаднормову працю таким засудженим не нараховувалися.

Порушення права на достатній життєвий рівень

5. Під час вивчення стану обладнання лазне-прального комплексу (далі – ЛПК) установи виявлено ряд порушень вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5 (далі – Положення про організацію лазне-прального обслуговування).

Так, у лазні припливно-витяжна система вентиляції з механічним спонуканням, яка повинна включатися і працювати протягом усього робочого дня і забезпечувати кратність повітрообміну в приміщеннях, відсутня.

6. У лазні, у порушення вимог пункту 2.13.2 розділу II Положення про організацію лазне-прального обслуговування, зокрема, при кількості місць для роздягання (одягання) засуджених більше 15 (в наявності 18 місць) відсутній туалет.

7. У ході спілкування з працівниками установи групою НПМ встановлено, що наявна у лазні перукарня не працює близько трьох років.

Залишення поза увагою вирішення зазначених питань призводитиме до погіршення якості лазне-пральних послуг, які надаються засудженим, та порушуватиме право цих осіб на достатній життєвий рівень.

8. У порушення вимог правила 22.5 ЄПП та Норм забезпечення меблями, інвентарем і предметами господарчого призначення виправної колонії

максимального рівня безпеки, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 27.07.2012 № 1118/5 (далі – Норми забезпечення), приміщення для одягання лазні ЛПК, приміщення для сушіння та прасування білизни пральні, шість житлових приміщень відділення СПС (№ 7) установи не забезпечені баками для питної води ємністю 15 л. з водорозбірним краном, кришкою, кухлем і тазом.

Відповідно до вимог правила 22.5 ЄПП, утримувані особи повинні завжди мати доступ до чистої питної води.

9. Під час вивчення стану обладнання відділення СПС (№ 7) установи групою НПМ встановлено порушення вимог Норм забезпечення, а також порушення прав засуджених на гідні умови тримання та достатній життєвий рівень.

Так, у відділенні СПС (№ 7) відсутні кімната для виховної роботи та приміщення сушарки.

Внаслідок відсутності приміщення сушарки засуджені змушені сушити одяг на вулиці у місцях, які не обладнані навіть накриттям для захисту від атмосферних опадів.

10. Під час відвідування житлових приміщень відділення СПС (№ 7) установи групою НПМ встановлено, що адміністрацією установи не забезпечуються належні умови проживання для засуджених.

Так, у порушення вимог Норм забезпечення та ПВР УВП житлові приміщення у повному обсязі не забезпечені табуретами.

Разом з тим, житлові приміщення відділення перебувають у неналежному, а подекуди, у незадовільному санітарно-гігієнічному стані, та потребують проведення ремонтних робіт (фото 13-14).

Крім того, приміщення туалету та кімната для умивання цього відділення перебувають у вкрай незадовільному санітарно-гігієнічному стані та потребують термінового проведення ремонту (у тому числі, сантехніка, розташована в зазначених приміщеннях, перебуває у непридатному до використання стані та потребує заміни) (фото 15-18).

11. Обладнання дільниці слідчого ізолятора установи не відповідає стандартам поводження з в'язнями та умовам їх тримання за функціональним призначенням та суперечить вимогам Норм забезпечення.

Під час вивчення стану обладнання сектору для тримання осіб, узятих під варту установи, групою НПМ встановлено, що для утримуваних осіб у секторі не обладнано кімнату для обшуку та приміщення кабінету лікаря для амбулаторного прийому хворих тощо.

Недотримання вимог Норм забезпечення порушує права осіб, узятих під варту, на гідні умови тримання.

Окрім цього, штатною структурою установи, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 15.06.2022 № 2489/5 (зі змінами), сектор для тримання осіб, узятих під варту, не забезпечений жодною штатною одиницею персоналу.

12. У порушення вимог пункту 4 розділу IV Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі – ПВР СІЗО) з боку адміністрації установи відсутній належний контроль за процесом забезпечення утримуваних осіб наборами продуктів харчування перед відправленням для участі в кримінальному провадженні за межами установи.

Так, наказом начальника установи особа з числа персоналу, відповідальна за видачу продуктів харчування утримуваним особам, які відправляються за межі установи для участі в кримінальному провадженні, визначена, а «Журнал обліку продуктів харчування, що видаються ув'язненим і засудженим перед відправленням за межі сектору для тримання осіб, узятих під варту» в установі відсутній.

Враховуючи практику Європейського суду з прав людини (наприклад, справа «Корнейкова та Корнейков проти України» (заява № 56660/12, § 142 та 143), у разі подання до нього скарг ув'язненими (засудженими) щодо незабезпечення їх продуктами харчування адміністрацією установи, умови тримання цих осіб можуть бути визнаними такими, що порушують вимоги статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, та присуджено відповідні компенсації.

13. Пунктом 1 розділу XI ПВР УВП, засудженим дозволяється придбавати за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої потреби без обмеження їх обсягу.

Для придбання засудженими продуктів харчування і предметів першої потреби в установах організовуються крамниці, які працюють щодня, крім вихідних та святкових днів, при цьому адміністрація установи виконання покарань забезпечує, щоб кожний засуджений мав змогу відвідати крамницю не менше трьох разів на місяць згідно з графіком у час, відведений розпорядком дня.

Групою НППМ під час вивчення службової документації встановлено, що у крамниці установи відсутні тютюнові вироби, наявність яких передбачена додатком 5 ПВР УВП (перелік продуктів харчування, виробів і речовин, які засуджені можуть отримувати в посилках (передачах), купувати в крамницях установ виконання покарань та зберігати при собі).

14. У порушення вимог пункту 1 розділу XXII ПВР УВП в установі для засуджених не створено необхідних житлово-побутових умов. Так, у вікнах коридорних приміщень окремих відділень СПС установи відсутнє скло.

15. В установі тримаються 18 осіб з інвалідністю, однак, адміністрацією установи не створено умови для задоволення особливих потреб таких засуджених.

Так, будівлі та приміщення установи у порушення вимог пункту 1 розділу XXII ПВР УВП не обладнано відповідними конструкційними елементами (поручні, пандуси, сходові підйомники тощо).

16. Книжковий фонд бібліотеки установи потребує оновлення. Так, у порушення вимог пункту 4 розділу XX ПВР УВП у бібліотеці установи відсутня юридична література однією з мов ООН.

17. У порушення вимог статті 107 КВК України на час відпустки персоналу установи, який залучається до роботи у крамниці, вона не працює.

Таким чином адміністрація установи унеможливорює право засуджених на можливість придбавати, користуватися і зберігати предмети першої потреби, періодичні видання, літературу, продукти харчування.

18. Огорожа та перегородки прогулянкових двориків в установі у відповідності до вимог чинного законодавства мають бути суцільного заповнення. Однак, під час відвідування установи групою НПМ виявлено, що огорожа та перегородки прогулянкових двориків виконано у форматі клітки (фото 19).

Порушення права на повагу до приватного життя

19. У доповіді Європейського комітету Уряду України за наслідками проведеного візиту до України 4 - 13 серпня 2020 року [СРТ/Inf (2020) 40] зазначено, що застосування відеозаписів за допомогою стаціонарних та портативних приладів є потенційною важливою гарантією проти неналежного поводження, а також корисним заходом безпеки.

Використання системи відеоспостереження в установах Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюється на підставі Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю у слідчих ізоляторах, виправних та виховних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 26.06.2018 № 2025/5 (далі – Порядок використання технічних засобів нагляду і контролю).

У порушення вимог пункту 8 розділу 5 Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю, відеокамерами в установі не у повному обсязі обладнана територія та об'єкти житлової та виробничої зон установи, вхід, коридори, сходові клітини, службові та підсобні приміщення адміністративного будинку, будинку режимного призначення, структурної ділянки установи, прогулянкові дворики тощо.

Відсутність камер відеоспостереження на зазначених об'єктах значно ускладнює реалізацію безпекових заходів, які має гарантувати персонал установ виконання покарань, у разі застосування до засуджених фізичної сили або інших заходів примусу.

У той же час, адміністрацією установи здійснюється цілодобове відеоспостереження за особами, які утримуються у житлових приміщеннях відділень СПС, ділянки КДІР та камерних приміщеннях, причому відеонагляд за чоловіками здійснюють працівники жіночої статі.

Європейський комітет у своїх доповідях постійно наголошує, що застосування цілодобового відеоспостереження у житлових або камерних

приміщеннях суттєво порушує право на приватне життя і робить увесь режим ще більш тяжким.

У своїх рішеннях Європейський суд з прав людини зазначає, що цілодобове відеоспостереження у камерних приміщеннях за ув'язненими та засудженими є порушенням вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (наприклад, справа «Van der Graaf against the Netherlands» (заява № 8704/03)).

20. В приміщеннях відділення СПС (№ 15) установи встановлено порушення вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у якій передбачено право на повагу до приватного життя.

Так, у приміщеннях зазначеного відділення відсутні двері у санвузлах, що не дозволяє утримуваним особам усамітнитись та є порушенням вимог правила 19.3 ЄПП.

Порушення права на життя

21. В установі порушуються вимоги Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила пожежної безпеки в Україні), що може привести до виникнення пожеж або задимлень в установі.

Відповідно до вимог пункту 2 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні в установі дерев'яні елементи горючих покриттів (крокви, лати) будівель повинні оброблятися засобами вогнезахисту, які забезпечують відповідну вогнезахисну ефективність. Не менше одного разу на рік комісією установи має здійснюватися перевірка стану вогнезахисного покриття (просочення), за результатами якої складається акт перевірки технічного стану вогнезахисного покриття (просочення).

У ході спілкування з працівниками установи встановлено, що у порушення вимог Правил пожежної безпеки в Україні робота у цьому напрямку не проводилася протягом щонайменше останніх 10-ти років. Крім того, відповідальна за утримання вогнезахисного покриття особа наказом керівника установи не призначена.

22. Окрім цього, усупереч вимог підпункту 1.2 пункту 1 розділу V Правил пожежної безпеки в Україні, понад 90 % адміністративних будівель, гуртожитків для засуджених, інших відповідних будівель, приміщень та споруд установи не обладнані у повному обсязі системою автоматичної пожежної сигналізації.

23. У порушення вимог підпункту 3.11 пункту 3 розділу V Правил пожежної безпеки в Україні, пожежні щити в установі належним чином не укомплектовані (зокрема, відсутні в достатній кількості: покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 х 2 м, гаки, лопати, лом, сокири тощо) (фото 20).

Інші порушення

24. Також, під час відвідування установи групою НПМ виявлено двох засуджених, які залучалися до роботи з господарського обслуговування, у яких, у порушення вимог пункту 1 розділу XVIII ПВР УВП, постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 року № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок» та статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», відсутні медичні книжки.

25. У порушення вимог пункту 3.11 розділу III Положення про організацію лазне-прального обслуговування у місці (куточку) фельдшера медичної частини (фельдшерського пункту) ЛПК установи відповідна аптечка (сумка) для надання медичної допомоги засудженим у повному обсязі не укомплектована (відсутні: борний вазелін, ножиці, пінцет, протигрибкові препарати тощо), що не дозволить фельдшеру, у разі потреби, надати своєчасну та якісну медичну допомогу особам, які її потребують.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державній установі «Синельниківська виправна колонія (№ 94)»:

1. Проаналізувати виявлені порушення у діяльності установи та розробити відповідний план заходів щодо їх усунення та недопущення у подальшому.

2. Нанести маркування на наявні в установі спецзасоби (захисні шоломи та бронежилети).

3. Розмістити у відділеннях СПС установи наочну інформацію із зазначенням номерів телефонів «гарячих ліній», поштових та електронних адрес Міністерства юстиції України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Європейського суду з прав людини, Державного бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора, обласної і окружної прокуратур, Департаменту, міжрегіонального управління, а також регіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги.

4. Вжити заходів щодо усунення виявлених порушень у частині забезпечення засудженим можливості регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо.

5. Суворо дотримуватися вимог трудового законодавства України щодо захисту трудових прав працівників із числа засуджених.

6. Обладнання приміщень та діяльність ЛПК установи привести у відповідність до вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування.

7. Забезпечити постійний доступ засуджених до чистої питної води у відповідності до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів.

8. Обладнання приміщень відділень СПС установи привести у відповідність до вимог Норм забезпечення.

9. Обладнання приміщень та діяльність дільниці слідчого ізолятора

установи привести у відповідність до вимог Норм забезпечення, ПВР СІЗО та міжнародних стандартів.

10. Асортимент продуктів харчування та предметів першої потреби у крамниці установи привести у відповідність до вимог національного законодавства.

11. Обладнання та використання системи відеоспостереження в установі привести у відповідність до вимог Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю та з урахуванням вимог практики Європейського суду з прав людини.

12. Привести у відповідність до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів стан реалізації права засуджених на приватність.

13. Вжити дієвих заходів щодо усунення виявлених порушень вимог Правил пожежної безпеки в Україні.

14. Вжити дієвих заходів щодо комплектування вакантних посад персоналу в установі.

15. Забезпечити проходження профілактичних медичних оглядів засудженими, які залучаються до роботи з господарського обслуговування.

16. Вжити дієвих заходів щодо невідкладного укомплектування аптечки (сумки) для надання медичної допомоги в ЛПК установи.

17. Обладнання приміщень відділень СПС установи привести у відповідність до вимог чинного законодавства.

18. Вжити заходів щодо створення в установі умов для задоволення особливих потреб засуджених, які є особами з інвалідністю.

19. Вжити заходів щодо оновлення книжкового фонду бібліотеки установи.

20. Вжити заходів щодо забезпечення діяльності крамниці установи у відповідності до вимог чинного законодавства.

21. Вжити заходів щодо переобладнання прогулянкових двориків у відповідності до вимог чинного законодавства.

22. Під час щоденних інструктажів чергової зміни в установі увагу персоналу, який заступає на службу, звертати на необхідність гуманного ставлення до засуджених.

До звіту додаються: Фотознімки на 7-ми арк. в 1 прим.

**Заступник директора Департаменту –
начальник відділу інспектування об'єктів
контролю в правоохоронних, судових органах
та військових формувань Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини**

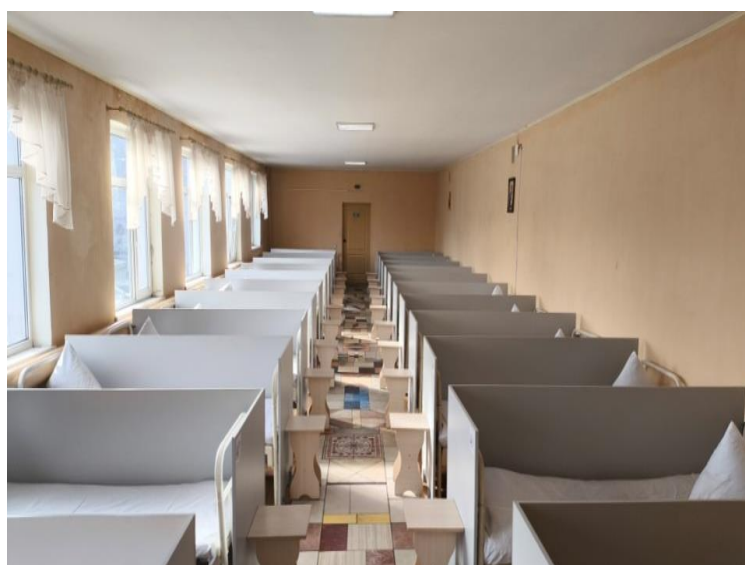
Віталій ХВЕДЧУК

**Фотознімки до звіту
Фото 1**

Фото 2

Фото 3**Фото 4****Фото 5**

Φοτο 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

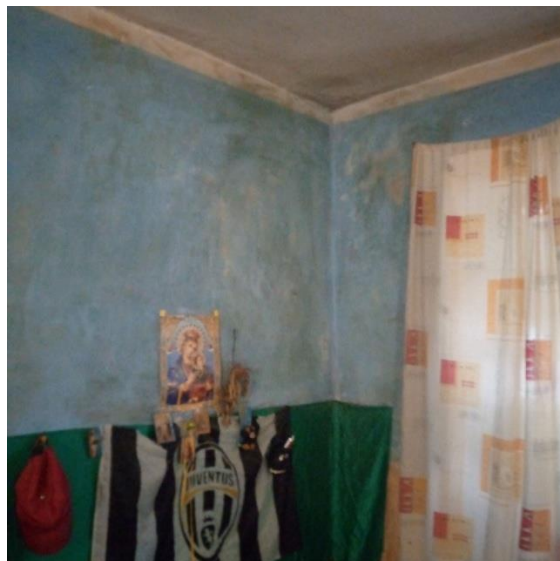
Φοτο 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

Φοτο 16

Φοτο 17

Φοτο 18

Φοτο 19

Φοτο 20

